

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
RESEARCH AND TRAINING INSTITUTE,
BARTI, PUNE.
BANRF - 2018**

A

Time : 1 Hour

[Marks : 50]

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपत्रिकेत एकूण 50 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नाची उत्तरे लिहिण्यास सुरवात करण्यापूर्वी प्रश्नपत्रिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य दोष आढळल्यास ही प्रश्नपत्रिका पर्यवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा क्रमांक या चौकोनात न विसरता काळ्या बॉलपेनाने लिहावा.
- (3) अ) या प्रश्नपत्रिकेतील प्रत्येक चार पर्यायी उत्तरे सुचवली असून त्यांना अ, ब, क आणि ड असे क्रमांक दिलेले आहेत.

BANRF / 2018 /

--	--	--	--	--

त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सुचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशाप्रकारे उत्तरपत्रिकेवर नमूद करताना तो संबंधित प्रश्न क्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे. पेन्सिल व शाईचे पेन वापरू नये.

ब) प्रश्नपत्रिकेमध्ये मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेतदेखिल छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नांमध्ये मुद्रण दोषामुळे अथवा अन्य कारणामुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

क) मराठी व इंग्रजी आकलनावरील प्रश्न अनुक्रमे फक्त मराठी व फक्त इंग्रजी भाषेतील असतील.

- (4) प्रश्नपत्रिकेमधील प्रश्नांना प्रती प्रश्न - 1 गुण आहे. सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेवूनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे सोयीस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालवता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशाप्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोयीस्कर ठरेल.
- (5) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तर नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल.
- (6) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मुल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत.
- (7) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षेमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम 82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि / किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र राहिल.
- (8) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षा कक्षा बाहेर घेवून जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षा कक्षा बाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग - 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

[शेवटचे पृष्ठ पहा]

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. खालीलपैकी प्रदूषणाची कारणे कोणती ?

- (अ) खनिजतेलाचा वाढता वापर
(क) मोठ्या प्रमाणात जंगलतोड

- (ब) मानवी लोकसंख्येत वाढ
(ड) वरील सर्व

1. Which of the following are the causes of Pollution ?

- (a) Increasing use of fossil fuels
(c) Deforestation on large scale

- (b) Increasing human population
(d) All of the above

2. राष्ट्रीय एड्स संशोधन संस्था कोठे आहे ?

(अ) पुणे

(ब) दिल्ली

(क) मुंबई

(ड) चेन्नई

2. Where is the 'National AIDS Research Institute' ?

(a) Pune

(b) Delhi

(c) Mumbai

(d) Chennai

3. भारतातील पुढीलपैकी कोणत्या राज्याने 'माहिती अधिकार' हा कायदा लागू केलेला नाही ?

(अ) त्रिपुरा

(ब) जम्मू काश्मिर

(क) सिक्कीम

(ड) आसाम

3. Which of the following States has not implemented 'Right to Information Act' ?

(a) Tripura

(b) Jammu-Kashmir

(c) Sikkim

(d) Aasam

4. भारतात ऊर्जा समस्या कशामुळे निर्माण झाली ?

(1) तेलाची मागणी पुरवठा असमतोल

(2) वीजशक्तीची कमतरता

(3) कोळशाची कमतरता

(4) पाणी टंचाई

(अ) फक्त 1

(ब) 1 आणि 2

(क) 1, 2 आणि 3

(ड) 1, 2 आणि 4

4. What has lead to 'Energy Crisis' in India ?

(1) Imbalance of demand and supply of oils.

(2) Deficiency of Electric Power.

(3) Deficiency of coal.

(4) Scarcity of water.

(a) Only 1

(b) 1 and 2

(c) 1, 2 and 3

(d) 1, 2 and 4

5. खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

(अ) साक्षरता म्हणजे समजून वाचणे

(ब) साक्षरता म्हणजे समजून लिहणे

(क) साक्षरता म्हणजे स्वतःची जाणीव होणे

(ड) वरील सर्व

5. Which of the following statement is/are true ?

(a) Literacy means reading with understanding.

(b) Literacy means writing with understanding.

(c) Literacy means awareness about oneself.

(d) All of the above

as per the
reference given
by expert. the
correct Ans = D.

6. व्यक्तींच्या नैतिक विकासासाठी खालीलपैकी कशाची गरज असते ?
 (अ) घटनेतील मार्गदर्शक तत्त्वे (ब) भौतिक प्रगती
 (क) आर्थिक प्रगती (ड) मूलभूत अधिकार
6. What is needed for the moral development of an individual ?
 (a) Directive principles of the Constitution. (b) Infrastructural development.
 (c) Economic development. (d) Fundamental Rights.
-
7. शहरातील जलप्रदूषण दूर करण्याची जबाबदारी कोणाची असते ?
 (अ) राज्यशासन (ब) केंद्रशासन
 (क) महानगरपालिका (ड) वैयक्तिक
7. Who is responsible for reducing water pollution in the cities ?
 (a) State Government (b) Central Government
 (c) Municipal Corporation (d) Individual
-
8. दलितांच्या प्रश्नांना वाचा फोडण्यासाठी 'मूकनायक' हे साप्ताहिक कोणी सुरु केले ?
 (अ) गोपाळ हरी देशमुख (ब) सावित्रीबाई फुले
 (क) अण्णाभाऊ साठे (ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
8. Who started 'Muknayak' weekly to voice Dalit's problems ?
 (a) Gopal Hari Deshmukh (b) Savitribai Phule
 (c) Annabhau Sathe (d) Dr. Babasaheb Ambedkar
-
9. 'आर्यांनी निर्माण केलेल्या धार्मिक व व्यावसायिक शुद्धतेच्या कल्पनांमधून अस्पृश्यता निर्माण झाली' - असे मत कोणी मांडले ?
 (अ) डॉ. जी. एस. घुर्ये (ब) डॉ. पंजाबराव देशमुख
 (क) बाळशास्त्री जांभेकर (ड) गोपाळ गणेश आगरकर
9. 'The ideas of religious and occupational purity created by the Aryans created untouchability' - who putforth this opinion ?
 (a) Dr. G. S. Ghurye (b) Dr. Panjabrao Deshmukh
 (c) Balshastri Jambhekar (d) Gopal Ganesh Agarkar
-
10. 'महाराष्ट्राचे मार्टिन ल्यूथर' कोणास म्हटले जाते ?
 (अ) विठ्ठल रामजी शिंदे (ब) रा. गो. भांडारकर
 (क) महात्मा ज्योतीबा फुले (ड) सयाजीराव गायकवाड
10. Who is called 'Martin Luther' of Maharashtra ?
 (a) Vitthal Ramji Shinde (b) R. G. Bhandarkar
 (c) Mahatma Jyotiba Phule (d) Sayajirao Gaikwad

11. 'आधुनिक भारताचे जनक' म्हणून कोणाचा गौरव केला जातो.

- (अ) राजा राममोहन रॉय (ब) रवींद्रनाथ टागोर
(क) डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन (ड) सरदार वल्लभभाई पटेल

11. Who is glorified as the 'Father of Modern India' ?

- (a) Raja Ram Mohan Roy (b) Rabindranath Tagore
(c) Dr. Sarvepalli Radhakrishnan (d) Sardar Vallabhbhai Patel

12. कोणाचा जन्मदिवस 'स्त्री मुक्तिदिन' म्हणून पाळण्यात येतो ?

- (अ) इंदिरा गांधी (ब) रमाबाई आंबेडकर
(क) आनंदी जोशी (ड) सावित्रीबाई फुले

12. Whose birthday is celebrated as 'Women's Liberation Day' ?

- (a) Indira Gandhi (b) Ramabai Ambedkar
(c) Aanandi Joshi (d) Savitribai Phule

13. 'द डेव्हलपमेंट ऑफ सोशल थॉट्स' हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

- (अ) रेनहार्ट (ब) बोगार्डस्
(क) सुरेंद्रनाथ बॅनर्जी (ड) बिपीनचंद्र पाल

13. Who wrote the book 'The Development of Social thoughts' ?

- (a) Rainhardt (b) Bogardus
(c) Surendranath Banerjee (d) Bipin Chandra Pal

14. डॉ. एस्. व्ही. केतकर यांनी कोणता ग्रंथ लिहिला ?

- (अ) डोंगरीच्या तुरुंगातील 101 दिवस (ब) सार्वजनिक सत्यधर्म
(क) मराठी सत्तेचा उदय (ड) भारतातील जातींचा इतिहास

14. Which book is written by Dr. S. V. Ketkar ?

- (a) Dongarichya Turungatil 101 Divas (b) Sarvajanic Satya Dharma
(c) Marathi Sattecha Uday (d) The History of Caste in India

15. $\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$ हे कशाचे सूत्र आहे ?

- (अ) मध्यांक (ब) मध्यमान (क) बहुलक (ड) प्रमाण विचलन

15. Formula $\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$ is used for

- (a) Median (b) Mean (c) Mode (d) Standard Deviation

16. संशोधनामध्ये शून्य परिकल्पना स्वीकारायची का तिचा त्याग करायचा हे ठरविण्यासाठी..... महत्वाचे आहे
 (अ) अंकगणित (ब) संशोधन विधान ~~(क) संख्याशास्त्र~~ (ड) शततमक
16. is important in deciding whether or not to accept the null hypothesis in research
 (a) Arithmetic (b) Research Statement
~~(c) Statistics~~ (d) Percentile
-
17. $\frac{1}{10} \times 78.03 = ?$
~~(अ) 7.803~~ (ब) 7803 (क) 780.3 (ड) 7803.0
17. $\frac{1}{10} \times 78.03 = ?$
 (a) 7.803 (b) 7803 (c) 780.3 (d) 7803.0
-
18. $Mdn = 24.5 + \frac{15}{11} = ?$
 (अ) 25.05 (ब) 26.16 ~~(क) 25.86~~ (ड) 24.60
18. $Mdn = 24.5 + \frac{15}{11} = ?$
 (a) 25.05 (b) 26.16 ~~(c) 25.86~~ (d) 24.60
-
19. संख्याशास्त्रात 'एकूण संख्या' कोणत्या चिन्हाने दर्शविली जाते ? correct Ans = C
 (अ) i ~~(ब) f~~ (क) n (ड) x change it
19. Which symbol represents the 'Total Number' in Statistics ?
 (a) i ~~(b) f~~ (c) n (d) x
-
20. सर्वात जास्त वेळा येणारा प्राप्तांक म्हणजे होय ? correct Ans = A
~~(अ) बहुलक~~ (ब) प्रमाण विचलन
 (क) मध्यांक (ड) मध्यमान
20. The highest Frequency Score is the ?
~~(a) Mode~~ (b) Standard Deviation
 (c) Median (d) Mean
-
21. प्रायोगिक पद्धतीत माहितीच्या विश्लेषणासाठी उपयुक्त ठरते.
 (अ) अंकांचे विश्लेषण (ब) अर्थनिर्वचन
~~(क) टी परीक्षिका~~ (ड) संशोधन उद्दिष्ट

21. is useful for the analysis of data in experimental method.

- (a) Analysis of numbers (b) Interpretation
~~(c) 't' Test~~ (d) Research Objective

22. संपूर्ण अभ्यासक्षेत्रामधून निवडलेला लहान भाग म्हणजे होय.

- ~~(अ) न्यादर्श~~ (ब) पथदर्शी अभ्यास
 (क) जनसंख्या (ड) प्रतिसादक

Correct
 Ans = A.

22. Selected small portion from the entire study area is

- ~~(a) Sample~~ (b) Pilot Study
 (c) Population (d) Responder

23. कोणती संशोधन पद्धती वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीचा एक मुख्य प्रकार म्हणून ओळखली जाते ?

- (अ) सर्वेक्षण संशोधन पद्धती
 (ब) ऐतिहासिक संशोधन पद्धती
~~(क) प्रायोगिक संशोधन पद्धती~~
 (ड) कृती संशोधन

23. Which Research Method is recognized as one of the main type of Descriptive Research Method ?

- (a) Survey Research Method
 (b) Historical Resarch Method
~~(c) Experimental Research Method~~
 (d) Action Research

24. एखाद्या संशोधकाकडून अपेक्षा केली जाते की, त्याने.....

- (अ) एका क्षेत्रातील उपलब्ध साहित्याचा अभ्यास करावा.
~~(ब) नवीन नियम तसेच सिद्धांताचा शोध लावावा.~~
 (क) दुसऱ्यांनी दिलेल्या विचारांचा समन्वय करावा.
 (ड) दुसऱ्यांनी केलेल्या शोधाचे मुल्यांकन करावे.

24. A resercher is generally expected to :

- (a) Study of existing literature in a field.
~~(b) Generate new Principles and Theroies~~
 (c) Synthesize the Ideas given by others
 (d) Evaluate the findings of a study

25. खालीलपैकी कोणता असंभाव्यता नमुना आहे ?

- (अ) स्नोबॉल (ब) रँडम (क) क्लस्टर (ड) स्तरिम

25. Which of the following is non-probability sampling ?

- (a) Snowball (b) Random (c) Cluster (d) Stratified

26. भारत सरकार प्रत्येक 10 वर्षांनी लोकसंख्येची मोजणी (जनगणना) करते, यासाठी कोणत्या पद्धतीचा उपयोग केला जातो ?

- (अ) व्यक्ती अध्ययन (ब) विकासात्मक
(क) सर्वेक्षण (ड) प्रयोगात्मक

26. The Government of India conducts census after every 10 years. The method of Research used in this process is ?

- (a) Case Study (b) Developmental
(c) Survey (d) Experimental

27. संशोधनात कामचलाऊ व्याख्या ह्या संदर्भात असते ?

- (अ) संकल्पनेचे सार्थ वर्णन (ब) तात्पुरती विधाने
(क) संकल्पनांचे उपयोजन (ड) सुस्पष्ट शब्दकोशीय अर्थ

27. In a research an 'Operational Definition' refers to ?

- (a) Meaningful description of Concepts. (b) Tentative Statements.
(c) Applicability of Concepts. (d) Precise dictionary meaning.

28. संशोधक ?

- (अ) ज्या विषयात संशोधन करावयाचे त्यातील तज्ज्ञ असला पाहिजे.
(ब) संख्याशास्त्रातील उत्तम जाणकार असला पाहिजे.
(क) विषय अध्यापनाबाबत अनुभवी असला पाहिजे.
(ड) समस्यांची उकल शोधण्यास रस घेणारा असला पाहिजे.

28. A Researcher has to be ?

- (a) An expert in the subject in which he is doing Research.
(b) One having Sound Knowledge of Statistics.
(c) One who is experienced in teaching the subject.
(d) One having interest in finding solutions to problems.

29. जर $5 - 4 = 23$, $8 - 1 = 63$,

$6 - 16 = 32$, $9 - 9 = 78$,

आणि $3 - 9 = 6$ तर $3 - 81 = ?$

- (अ) 90 (ब) 18 (क) 77 (ड) 0

29. If $5 - 4 = 23$, $8 - 1 = 63$,
 $6 - 16 = 32$, $9 - 9 = 78$,
 and $3 - 9 = 6$ then $3 - 81 = ?$

- (a) 90 (b) 18 (c) 77 (d) 0

30. भावना ही सागरची पत्नी व विवेकची बहीण आहे, प्रभाकर हे विवेकचे वडील आहेत; तर प्रभाकर हे सागरचे कोण ?

- (अ) मामा (ब) सासरे (क) मेहुणे (ड) जावई

30. Bhavana is Sagar's Wife and Vivek's Sister, Prabhakar is Vivek's Father then, What is the relation between Prabhakar and Sagar ?

- (a) Uncle (b) Father - in - law (c) Brother - in - law (d) Son - in - law

31. R, U, X, A, L, ?

- (अ) O (ब) I (क) Q (ड) W

31. R, U, X, A, L, ?

- (a) O (b) I (c) Q (d) W

32. एका बाकावर पाच मित्र बसले आहेत. अमर राघवच्या डाव्या बाजूला आणि भूषणच्या उजव्या बाजूला आहे. महेश राघवच्या उजव्या बाजूला आहे. राहुल राघव आणि महेशच्या मध्ये बसला आहे. कोण दोघे बाकाच्या दोन कोपऱ्यांमध्ये बसले आहेत ?

- (अ) महेश आणि अमर (ब) भूषण आणि महेश
 (क) राघव आणि राहुल (ड) अमर आणि भूषण

32. Five Friends are sitting on a bench Amar is to the left of Raghav and to the Right of Bhushan. Mahesh is to the right of Raghav. Rahul is sitting between Raghav and Mahesh, Who two are sitting on the two corners of the bench ?

- (a) Mahesh and Amar (b) Bhushan and Mahesh
 (c) Raghav and Rahul (d) Amar and Bhushan

33. $9 : 25 :: 49 : ?$ प्रश्नचिन्हाच्याजागी खालीलपैकी कोणती संख्या येईल ?

- (अ) 64 (ब) 16 (क) 36 (ड) 81

33. $9 : 25 :: 49 : ?$ Which of the following number will be replaced by a question mark ?

- (a) 64 (b) 16 (c) 36 (d) 81